

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Gol, 21. juni 2004

Deres ref: 2003/2777

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG OM ENDRING I FORSKRIFT OM PERSONALE I KOMMUNALE FOLKEBIBLIOTEK

Kultur- og kirkedepartementet har sendt ut et høringsforslag om endring i forskrift om personale i kommunale folkebibliotek, med høringsfrist 1.juli. Denne fristen var altfor kort til å få behandlet en så viktig prinsipiell sak forsvarlig i kommunen, og vi beklager den korte fristen.

Til forslaget:

1. Bakgrunn: Forslaget er særdeles dårlig begrunnet. Så lenge loven fortsatt stiller krav om fagutdannet biblioteksjef i alle kommuner, så oppleves departementets forslag til forskrift som et forsøk på uthuling av lovens bestemmelser. Loven og forskriften er fortsatt et viktig virkemiddel for å sikre grunnlaget for et nasjonalt bibliotektilbud, og den kommunale friheten er godt ivaretatt gjennom eksisterende dispensasjonsbestemmelser. En ny forskrift bør ta utgangspunkt i dagens situasjon og forventet fremtidig situasjon, bl.a. på arbeidsmarkedet.

Det som skjer i kommunene nå, med den økonomiske virkelighet vi opplever, er at stillinger blir redusert eller legges ned og at bibliotekloven brytes ved at ledige stillinger ikke lyses ut. ABM-utvikling mottar så vidt vi vet under 10 dispensasjonssøknader årlig, så det kan ikke være omfanget eller arbeidsmengden som gjør det nødvendig med en endring av forskriftene slik at en kan tilsette ufaglærte i faste stillinger. Hva gjøres for å følge opp de kommunene som bryter loven, og hvilken oppfølging har de for å oppmuntre til interkommunalt samarbeid etc for å sikre hele stillinger i små kommuner, slik at folk kan søke og leve av stillingene? Det var pr 1.5.04 71 ledige bibliotekarer registrert hos Aetat, en økning på 15% fra året før. Det er samtidig få utlysninger av stillinger, så arbeidsmarkedet og mangel på søknader er ingen begrunnelse for å uthule loven på dette punktet. Dessuten er det nok av ledige bibliotekarer i Sverige og Danmark som med glede tar en jobb i Norge, bare stillingsstørrelsen er slik at de kan leve av det.

Det virker også helt feil å skulle kunne tilsette ukvalifisert arbeidskraft fast og fjerne dispensasjonsadgang for 2 år, hva er da poenget med lovens paragraf om fagutdannet biblioteksjef? Dispensasjon vil si MIDLERTIDIG. Departementet bør heller bruke ressurser på å få kommunene til å følge loven og skaffe seg fagutdannede bibliotekarer enn å slakke på utdannings- og tilsetningskravene.

Hvis endringene i forskriften skal føre til en reell kompetanseheving blant ikke-fagutdannede biblioteksjefer som det påstås i forslaget, så er dette ulogisk:

a) ABM-utvikling må ha en dialog med kommuner som har ledighet i biblioteksjefstillingen om alternative løsninger, slik at en får tilsatt fagutdannet biblioteksjef. En fagutdannet bibliotekar har kompetanse på flere områder og kan ha biblioteksjefstilling kombinert med saksbehandleroppgaver eller ansvar for skolebibliotek, eller en kan samarbeide med flere kommuner om å tilsette samme biblioteksjef, uten at stillingen nødvendigvis behøver å være interkommunal. Men dette forutsetter en viss oppfølging fra myndighetene også! Det ville ført til reell kompetanseheving.

b) Dersom departementet også hadde krevd at de på dispensasjon minimum hadde reell studiekompetanse, så hadde det også ført til en heving. Da kunne man i forskriften krevd at de gjennomførte det desentraliserte studieopplegget som allerede finnes (grunnfag, HiO), så kanskje de til og med tok resten av bibliotekarutdanninga senere.

c) Å gi dispensasjon til "evig tid" for den enkelte ansatte, er det å heve kompetansen?

d) Det sies ingenting om hvordan dialogen mellom utdanningsinstitusjonene og departementet/ABM har vært i denne saken. Går f.eks. Høgskolen i Oslo god for de definisjonene på bibliotekarutdanning som brukes i forskriften og veiledningen, eller hadde det vært en bedre måte å definere dette på? Det er greit nok å endre definisjonen i forskriften fra vekttall til studiepoeng, det er en endring som er gitt, men hvorfor er det tatt inn et ledd i forskriften om en ny veiledning? Dette forslaget til veiledning går mye lengre enn tidligere veiledning om "Personale i folkebibliotek". Er ikke det en uthuling av bibliotekloven?

Til de enkelte paragrafene:

§2:

Første ledd: "Biblioteksjefen er den som har det faglige og administrative ansvaret for kommunens samlede folkebibliotekvirksomhet". Denne setningen kan leses og forstås på flere måter, og betydningen kan visis motsatt. Den er dermed språklig uklar, mens den gamle formuleringen om at "Biblioteksjefen har det..." var helt grei og bør beholdes.

Annet ledd: Her bør den gamle formuleringen stå, med bytte av ord som vekttall/studiepoeng, cand.mag/bachelor. Det er tatt inn et nytt 3.ledd "ABM-utvikling utarbeider..." som bør fjernes. De retningslinjene som er utarbeidet og som ligger ved forslaget, inneholder prinsipielle endringer og bør behandles i en bredere sammenheng som for eksempel i bibliotekutredningen. Dette kan ikke defineres som en hastesak som må behandles nå så lenge en gjør nødvendige språklige endringer.

§3:

Annet ledd: 1.setning: Her bør dokumentasjonskravet være klart på flere områder:

Kommunen bør også måtte dokumentere at den har vurdert og forsøkt å få til en heltidsstilling, interkommunalt samarbeid etc. dersom det er en deltidsstilling. Disp.varigheten på to år er fjernet, slik at ukvalifisert søker kan tilsettes fast. Dette virker helt imot sin hensikt, jfr det vi har skrevet tidligere.

2.setning: Denne virker helt overflødig å ta med hvis intensjonen er å ikke legge føringer på kommunene, dette er normal tilsettingsprosedyre og har vel ingenting i en forskrift å gjøre.

Forslag til veiledende retningslinjer:

§3: Siste setning i forslaget: "Det anbefales at biblioteksjef ansatt på dispensasjon som et minimum har generell studiekompetanse..." **Det må være et absolutt minimum at en biblioteksjef på dispensasjon har generell studiekompetanse!** Nå har alle voksne rett til å skaffe seg dette, og OPUS'er er etablert rundt omkring, så dette må kunne være et krav. I dag hadde en ikke tilsatt en assistent/fullmektig uten dette en gang, fordi almenkunnskap er helt avgjørende for å kunne gjøre en god jobb i et bibliotek.

Konklusjon

Vi gjentar at det trengs en avklaring av §2, 1.ledd:Fra "Biblioteksjefen har det faglige..." til "Biblioteksjefen er den som har..." **Mener departementet at det skal være en realitetsendring her, slik at den som til enhver tid har det faglige og adm. ansvaret (f.eks. rådmannen) er biblioteksjef, eller er det bare en språklig feil?** Her bør formuleringen fra gjeldende forskrift brukes: "Biblioteksjefen har det..."

Brukerperspektivet: Som kommune så er det avgjørende for oss at bibliotekenes rammebetingelser er i tråd med samfunnskravene. Det er nettopp derfor vi reagerer så sterkt, for vi mener at dette forslaget verken tjener kommunene eller til syvende og sist brukerne våre. **En undergraving av dispensasjonsbestemmelsene og kompetansekravene gjør at dette forslaget står i motstrid mot biblioteklovens bestemmelse om fagutdannet biblioteksjef i alle kommunene.**

Høringsbrevet inneholder påstander og vurderinger som er svært generalisert og lite underbygd med fakta. Det hadde vært nyttig om man hadde fått en oversikt over de siste årenes dispensasjonssøknader, med tanke på stillingsstørrelser, kommunestørrelser, kompetanse og tiltak/vurderinger som er gjort.

Vi ber om at departementet tar våre vurderinger om endring i forskriften til følge.

Med hilsen
GOL KOMMUNE

Hanne Brunborg
biblioteksjef